

El català de la Franja, en mans dels ajuntaments

Al mes de setembre, les Corts d'Aragó hauran de discutir la Llei de Llengües. Molt probablement, amb aquesta llei l'administració autonòmica donarà rang de llengua cooficial al català de la Franja de Ponent. Però només el reconeixerà com a cooficial l'administració autonòmica, ja que la llei podria delegar als ajuntaments la responsabilitat de declarar-la cooficial a àmbit municipal.

El català a la Franja de Ponent podria acabar greument ferit si finalment s'aprovés la Llei de Llengües tal com l'ha proposat la Conselleria de Cultura d'Aragó, que està en mans del Partit Aragonès (PAR) en virtut de l'acord de govern a què van arribar aquest grup regionalista i el PSOE aragonès després de les últimes eleccions autonòmiques. Aquest avantprojecte de llei preveu que cada municipi voti el nom de la llengua que parla, de manera que alguns ajuntaments podrien, per exemple, votar que el català que parlen és xapurreau. Sortosament, l'avantprojecte presentat per la Conselleria de Cultura ha rebut unes 3.000 al·legacions. La majoria procedeixen de partits polítics, ajuntaments i associacions en defensa de la llengua, però també n'han presentat alguns grupscles secessionis-

El PP manté que no cal protegir res. El seu immobilisme podria anar en contra de la cooficialitat del català en tots els àmbits

tes –com la FACAO– que no reconeixen el català com la seva llengua.

La Llei de Llengües va ser una de les primeres promeses que va fer el president d'Aragó, Marcel·lí Iglesias –natural de Bonansa, a la Ribagorça, i catalanoparlant– en prendre possessió del càrrec. Diversos grups de defensa de la llengua a la Franja de Ponent –encapçalats per un bon nombre de regidors socialistes de municipis de la Llitera i el Baix Cinca, sobretot– demanaven des de fa anys el reconeixement oficial del català com a llengua pròpia de les comarques i el rang de cooficialitat. Iglesias va declarar diverses vegades que la llei s'aprovaria però que calia tenir molta prudència i no imposar mai les opinions del Govern aragonès.

La posició del PSOE ara mateix és la mateixa, segons explica el diputat fragatí Josep M. Becana, que la qualifica de “possibilista”. De l'avantprojecte presentat per la Conselleria de Cultura, Becana valora positivament el fet que “declara cooficial el català i l'aragonès en les zones on són predominants”. Això implicaria que l'administració autonòmica de l'Aragó reconegués el català llengua oficial per als ciutadans de la Franja de Ponent, cosa que permetria relacionar-se amb aquesta administració amb la seva llengua. Per Becana, aquest punt “és un pas importantíssim perquè reconeix la diversitat lingüística, posa tots els aragonesos en igualtat cultural, i a partir d'aquí es podria avançar molt”.

L'avantprojecte de llei, però, també preveia la possibilitat que els ajuntaments poguessin votar quina llengua era cooficial al seu municipi. Això obriria la

Marcel·lí Iglesias –natural de la Ribagorça i catalanoparlant– no vol ‘imposicions’ i opta per la prudència. A la dreta, Javier Callizo, conseller de Cultura del govern aragonès. Ell també defensa una política moderada, per no ferir susceptibilitats.

porta al fet que els mateixos ajuntaments poguessin practicar una mena de segregació lingüística oficial que, a més, es contradiria sempre amb la cooficialitat del català a àmbit autonòmic. En contra d'aquest punt de l'avantprojecte hi ha clarament els socialistes, Esquerra Unida i la Chunta Aragonesista, però no se sap ben bé què poden fer els altres partits. El PP ha manifestat una i altra vegada que no cal protegir res i la seva postura immobilista podria anar en contra de la cooficialitat del català, tant a àmbit autonòmic com municipal. D'una altra banda, hi ha el PAR, que té la clau de les decisions en les Corts aragoneses. Dins d'aquest partit hi ha dos corrents principals, l'enfrontament dels quals –o l'intent que no hi hagi enfrontament– és el que podria provocar pitjors conseqüències per a la llengua.

El primer dels sectors, representat pel conseller de Cultura, Javier Callizo, defensa la cooficialitat del català a escala autonòmica, com demanen els seus socis socialistes, i, a l'igual del PSOE, defensa una extremada prudència a l'hora d'"imposar" aquesta cooficialitat als ajuntaments. Per aquesta raó, perquè en aquest punt estan d'acord socialistes i el PAR, és molt improbable que la coofi-

cialitat afecti la totalitat de les administracions implicades.

El PAR va engegar fa uns mesos una sèrie de trobades amb militants –i oberetes als veïns dels pobles– per predicar els punts positius d'aquesta llei de llengües. Però algunes fonts consultades per EL TEMPS diuen que, a la primera reunió convocada pel PAR a Fraga, va aixecar la veu de l'altre sector del PAR, el que hi està radicalment en contra, que no vol ni tan sols que es reconegui el català com a llengua de la Franja. Aquests militants del Partit Aragonès són propers als grupscles secessionistes abans esmentats i van posar el crit al cel per intentar aturar la llei que prepara la Conselleria de Cultura. Com a conseqüència, el sector del PAR favorable a la llei hauria desconvocat la resta de trobades prevista amb militants i veïns.

Ara caldrà saber quina força demostren aquests secessionistes i què estan disposats a cedir els sectors més forts que detenen el poder al Govern aragonès. Sembla clar, però, que en el millor dels escenaris possibles la Diputació General d'Aragó declararà cooficial el català, però els ajuntaments tindran la possibilitat de no fer-ho a àmbit municipal, ja que la "prudència" i la "no impo-

sició" continuen sent dues màximes inviolables tant pel PAR com per al PSOE.

En el pitjor dels casos, la llei definitiva s'assemblaria més a l'avantprojecte de llei presentat, on es deixava que els ajuntaments declarassin oficials llengües inexistents o locals. Però no és previsible que aquest punt quedi com està perquè això impediria qualsevol avenç en la normalització lingüística, segons explica Becana: "Això faria impracticable la política lingüística, perquè hi hauria vint o trenta llengües diferents, sense gramàtiques ni res. Penso que això quedarà corregit."

Altres fonts del Partit Socialista Aragonès també són optimistes i se situen més aviat en el primer escenari. Tot i això, caldrà veure com queden alguns altres temes que la llei proposa, com ara la creació d'un ens normatiu per al català d'Aragó, semblant a l'Acadèmia Valenciana de la Llengua. Un grup de regidors socialistes de la Franja ja ha presentat esmenes perquè l'autoritat lingüística sigui l'Institut d'Estudis Catalans. Però tot dependrà de l'habilitat negociadora del PAR i el PSOE.

Alex Milian